

4036807 ENTM/M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม ; วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/ประมงพื้นบ้าน/การอนุรักษ์/ทรัพยากรชายฝั่ง
เลณิพร ชูศรี : การมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษา :
อ่าวปัตตานี จังหวัดปัตตานี (THE SMALL-SCALE FISHERMEN PARTICIPATION IN CONSERVATION
OF COASTAL RESOURCE : A CASE STUDY OF PATTANI BAY, PATTANI PROVINCE. คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ถัดคำวัลย์ ทองนพ, M.P.H., สัตยชัย สุทธิพันธุ์วิหาร์, วท.ม., พัฒน์ ทวีโชค, Ph.D. 132 หน้า,
ISBN 974 - 663 - 745 - 2

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
อิสระต่างๆกับการมีส่วนร่วม ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้าน
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง อ่าวปัตตานี จังหวัดปัตตานี โดยทำการแบ่งการศึกษาเป็น 2 ด้าน คือ การศึกษา
เชิงปริมาณโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน จำนวน 330 ราย และการศึกษาเชิงคุณภาพใช้วิธีการ
สัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้รู้ข้อมูลในท้องถิ่นเป็นอย่างดี จำนวน 22 ราย

ผลการศึกษาพบว่า ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งใน
ระดับต่ำ ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรชาย
ฝั่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และพบว่าชาวประมงพื้นบ้านที่มีการศึกษาระดับประถม
ศึกษาจะมีส่วนร่วมมากกว่าชาวประมงพื้นบ้านกลุ่มอื่นๆ ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและ
ประสบปัญหาทรัพยากรชายฝั่งเสื่อมโทรม ทำให้สามารถจับสัตว์น้ำได้ลดลง ทำให้ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อ
ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว จึงมีเวลาและโอกาสน้อยที่จะออกมาร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ที่ทาง
รัฐบาลหรือองค์กรจัดขึ้น ปัญหา อุปสรรคของชาวประมงพื้นบ้าน คือ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา จึงทำให้มีข้อ
จำกัดในการอ่าน เขียนและพูดภาษาไทย จึงทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ที่ทาง
ราชการส่งเสริมในพื้นที่ นอกจากนี้พบว่าพื้นที่ในบริเวณรอบอ่าวปัตตานีบางส่วนได้ถูกครอบครองจากกลุ่มนาย
ทุนที่เข้ามาประกอบกิจการ ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านไม่สามารถเข้าไปพัฒนาหรือร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมใน
บริเวณนั้นได้

จากผลการศึกษาสามารถนำเสนอข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้านในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง คือ ทางราชการหรือองค์กรท้องถิ่นควรประสานความร่วมมือกันจัดทำโครงการในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งและส่งเสริมให้ชาวประมงพื้นบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทางราชการควรมีการจัด
การอบรมเพื่อปลูกฝังให้ชาวประมงพื้นบ้านเห็นความสำคัญของทรัพยากรชายฝั่ง รวมทั้งควรให้ความช่วยเหลือ
ในเรื่องเงินทุนแก่ชาวประมงพื้นบ้านในการประกอบอาชีพ และควรมีมาตรการการจัดการที่เด็ดขาดในการป้อง
กันและแก้ไขปัญหของการทำลายทรัพยากรชายฝั่ง โดยเฉพาะเรื่องเรืออวนรุน อวนลากที่ลักลอบเข้ามาทำ
ประมงในเขต 3,000 เมตรจากชายฝั่ง